

Postadres LCCM:
Waterschap Rivierenland
t.a.v. mr. M.A. van Willegen
Postbus 599
4000 AN Tiel
Tel: 06-23197747
m.van.willegen@wsrl.nl
www.muskusrattenbestrijding.nl

**Landelijke Coördinatiecommissie
Muskusrattenbestrijding (LCCM)**

Dierenbescherming
t.a.v. F.C. Dales
postbus 85980
2508 CR Den Haag

ons kenmerk	datum
LCCM 2008/07	18 maart 2008

betreft Uw brief van 4 maart 2008

Afschrift aan: Bont voor Dieren, Faunabescherming, provincies, waterschappen

Geachte heer Dales,

Met de brief van 4 maart 2008 hebben Dierenbescherming, Faunabescherming en Bont voor Dieren provincies en waterschappen aangeschreven met het verzoek een discussie te voeren over de muskusrattenbestrijding. Ten aanzien van de muskusrattenbestrijding kennen de provincies en waterschappen een landelijke coördinatiecommissie muskusrattenbestrijding (LCCM), die coördinerend en adviserend optreedt bij aangelegenheden die de individuele bestrijdingsorganisaties overstijgen. Als LCCM willen we dan ook graag uw brief beantwoorden.

Als eerste willen we onze waardering uiten voor het feit dat de organisaties die de brief hebben ondertekend belangstelling tonen voor de muskusrattenbestrijding. Het heeft ons ook deugd gedaan dat Dierenbescherming betrokken is geweest en mee heeft gedacht bij de onderzoeken waarnaar u verwijst in de bijlage van uw brief. Door de bereidheid van organisaties als Dierenbescherming is de LCCM in staat geweest het onderzoeksproces te versterken door de inbreng van deskundigen van buiten de bestrijding. Wetenschappers op het vlak van de ecologie, ethiek en civiele techniek en deskundigen op het terrein van landbouw, natuurbeheer en water hebben, naast andere externen, een belangrijke bijdrage geleverd aan de onderzoeken.

Uw centrale stelling is dat door de uitgevoerde onderzoeken de twijfel over nut en noodzaak van de huidige vorm van muskusrattenbestrijding alleen maar is toegenomen. Het komt ons vreemd voor om vanuit uw organisatie, die zo nauw betrokken is geweest bij het onderzoeksproces, deze conclusie te vernemen. We zullen de belangrijkste conclusies uit de onderzoeken nog even de revue laten passeren.

Ten aanzien van de veiligheid is geconcludeerd dat de graverij van muskusratten de veiligheidsrisico's onaanvaardbaar doet toenemen. De noodzaak van bestrijding in relatie tot veiligheid is onomstotelijk vastgesteld. Daarmee is het doden van muskusratten echter nog niet gerechtvaardigd. Immers als er alternatieve methoden zijn om veiligheid zo veel mogelijk te garanderen, hebben die de voorkeur. Uit de onderzoeken is echter gebleken dat er op dit moment geen goede preventieve maatregelen beschikbaar én geen alternatieve bestrijdingsmethoden voorhanden zijn om, zonder verder onderzoek, met hetzelfde veiligheidsresultaat in te zetten. De economische schade ligt tussen de 1,5 en 5 miljoen euro in een situatie met bestrijding. Dat die schade toe zal nemen in een situatie zonder bestrijding is zeer waarschijnlijk. Beantwoording van de vraag tot welk niveau de schade toe zal nemen vergt nader onderzoek.

Uit deze conclusies blijkt dat veel vragen door de onderzoeken van de afgelopen 2 jaar beantwoord zijn en er een beter inzicht is ontstaan in de noodzaak tot bestrijding. Sterker nog, iedere twijfel rondom de noodzaak in relatie tot veiligheid is weggenomen. Vanzelfsprekend hebben de onderzoeken een aantal gegevens opgeleverd die met verder onderzoek verdiept moet worden. Als LCCM pakken we die handschoen graag op.

Om u goed van dienst te zijn willen we de 8 conclusies die u formuleert in de bijlage bij uw brief voorzien van een korte reactie.

Conclusie 1: onderzoek naar de effectiviteit van de bestrijding tot op heden ontbreekt
Muskusrattenbestrijding is slechts een middel. Het doel dat met dit middel gediend wordt is het zo veel mogelijk garanderen van veiligheid in relatie tot overstromingen. Het effect van de bestrijding moet in eerste instantie aan dat doel afgemeten worden. Geconstateerd moet dan worden dat overstromingen als gevolg van muskusrattenschade tot een minimum beperkt zijn gebleven. De effectiviteit van de bestrijding is daarmee erg groot gebleken.

Conclusie 2: er is geen relatie gevonden tussen het aantal vangsten en de grootte van de schade

Onderzoek heeft inzicht geboden in de orde grootte van de schade bij bestrijding, zoals eerder in deze brief beschreven. Economische schade is niet de belangrijkste reden om muskusratten te bestrijden. Toch zou meer inzicht in de relatie tussen aantal muskusratten en schade interessant zijn. Dat delen we met u. Daarom zal in de vervolgonderzoeken aandacht aan dit aspect gegeven worden. In het kader van een onderzoek naar het stoppen van de bestrijding zal deze vraag afgewogen worden.

Conclusie 3: het is onbekend of en hoe groot de schade zal zijn na het stopzetten van de bestrijding

Een onderzoek naar het stoppen van de bestrijding zou interessante informatie kunnen opleveren. Het stoppen van de bestrijding brengt, gezien de risico's, echter ook een aantal fundamentele vragen met zich mee ten aanzien van verantwoordelijkheden. Ook op het vlak van de aanpak van een dergelijk onderzoek zijn er belangrijke vragen te beantwoorden. Daarom heeft de LCCM een onafhankelijk bureau, Altenburg & Wymenga, gevraagd een vooronderzoek te doen met onder andere deze onderzoeksvragen. Dat heeft geleid tot het advies om voorafgaand aan een veldonderzoek naar het stoppen van de bestrijding, eerst een modelmatig onderzoek te doen naar de gevolgen daarvan. De LCCM is voornemens dat vorm te geven. We zouden de inbreng van de Dierenbescherming daarbij weer op prijs stellen.

Conclusie 4: er is geen relatie gevonden tussen het aantal vangsten en de grootte van de faalkans van waterkeringen

Uw conclusie is juist, maar dient aangevuld te worden. De relatie tussen vangsten en faalkans bleek op basis van bestaande gegevens niet wetenschappelijk vast te stellen. In het kader van faalkansen is met name de aanwezigheid van muskusrattenbouwen in waterkeringen van belang. De onderzoeken naar faalkansen in relatie tot de aanwezigheid van muskusrattenbouwen hebben aangetoond dat de aanwezigheid van 1 bouw al een grote toename van de faalkans met zich meebrengt en dat de aanwezigheid van meerdere bouwen of een toename van de grootte van een bouw deze faalkansen nog vele malen groter maakt. Het aantal vangsten per uur of per km-watgang in een gebied geeft een indicatie van de grootte van een populatie muskusratten. In de onderzoeken wordt bevestigd dat het aannemelijk is dat meer muskusratten tot meer bouwen leiden. Daarmee is er een goede mate van inzicht in de relatie tussen aantal vangsten per uur of per km-watgang en de faalkans van waterkeringen ontstaan.

Conclusie 5: ook nu is op een aantal plaatsen schade geconstateerd. Hieruit blijkt dat de huidige vorm van bestrijding niet kan voorkomen dat er schade optreedt.

Wij delen uw conclusie dat het bestrijden van de muskusrat het ontstaan van schade niet voor 100% kan voorkomen. Ruim 60 jaar bestrijding heeft echter wel aangetoond dat het voorkomen van onveilige situaties (hoofddoel van de bestrijding) in zeer hoge mate gerealiseerd wordt. Het ontstaan van economische schade is niet geheel te voorkomen en is niet het belangrijkste bestrijdingsdoel. Hoe kleiner een populatie muskusratten is, hoe kleiner de aangebrachte schade zal zijn. Reductie van de populatie is in dat kader van belang.

Conclusie 6: schade leidt uitsluitend tot problemen bij hoog water in geval van dijken. Indien de schade voor het hoge water hersteld wordt is er geen veiligheidsrisico meer.

Uw redenering bij deze conclusie verdient wat aanscherping. Een deel van onze waterkeringen kennen een permanente waterdruk. Een muskusrattenbouw in een dergelijke waterkering heeft dus direct gevolgen voor de stabiliteit. Andere dijken zijn juist ontworpen om bij hoog water veiligheid te garanderen. De effecten van een bouw op die veiligheidsfunctie zijn beschreven.

De praktijk van dijkbeheer speelt hier een rol. Niet elke schade is direct zichtbaar en in de onderzoeken is tevens aangegeven dat dijkherstel niet ad hoc plaatsvindt, maar onderhoud over het algemeen een planmatige bezigheid is. Niet iedere bouw wordt dus altijd direct hersteld door de dijkbeheerder.

Conclusie 7: de economische schade is niet oমানvaardbaar groot (tussen de 1,5 en 5 miljoen euro per jaar) en ook optreedt bij de huidige intensieve bestrijding.

Deze vraag is in het hierboven beschrevene voldoende beantwoord.

Conclusie 8: er is een scala aan alternatieven voor de bestrijding beschikbaar. Deze zijn duurzaam en bovendien zowel veel diervriendelijker als veel effectiever.

Een van de onderzoeken die is verricht betrof een onderzoek naar alternatieve bestrijdingsstrategieën. De belangrijkste conclusie hebben we eerder al verwoord, namelijk dat verder onderzoek naar een aantal alternatieven noodzakelijk is voordat aangetoond kan worden dat ze van meerwaarde zijn ten opzichte van de huidige bestrijding. De LCCM is voornemens dergelijk onderzoek in te richten. Nadeel van dergelijk veldonderzoek is dat het veel tijd vraagt, namelijk minimaal 3 jaar. Totdat het onderzoek is afgerond is er geen alternatief voor de huidige bestrijding, aldus de onderzoeksrapportages.

Indien u beschikt over onderzoeken waaruit blijkt dat we effectieve alternatieven over het hoofd hebben gezien willen we u graag uitnodigen die kennis met ons te delen.

Op basis van uw 8 conclusies komt u tot een viertal aanbevelingen. Onze reactie maakt duidelijk dat stoppen van de bestrijding in bepaalde gebieden op dit moment geen verstandige optie is, aangezien dit een van de alternatieven is die verder onderzoek vergt. Uw verzoek om onderzoek te doen naar het stoppen van de bestrijding zal ingevuld worden. Gestart zal worden met een modelmatig onderzoek, zoals ons door de onderzoekers is aanbevolen. Bij een goede samenwerking tussen de muskusrattenvangers en dijkbeheerders kunnen muskusrattenbouwen vroegtijdig gesignaleerd worden en kunnen herstelwerkzaamheden uitgevoerd worden. Het voorzien van alle kwetsbare locaties is geen afdoende oplossing gebleken in het onderzoek naar preventieve middelen. Uw laatste aanbeveling betreft het nemen van preventieve middelen bij ontwerp en aanleg van nieuwe waterkeringen. Daar waar dit mogelijk is is dit van meerwaarde en delen wij uw aanbeveling in het besef dat geen enkel praktisch preventief middel zich 100% muskusratproof heeft getoond.

Wij hopen uw brief hiermee voldoende te hebben beantwoord en hopen dat uw betrokkenheid en belangstelling voor de muskusrattenbestrijding zich blijft vertalen in het constructief meedenken in het nog verder verbeteren van de bestrijding.

Hoogachtend,
Bestuurlijke Commissie Muskusrattenbestrijding,
namens deze,

Ing. J.G. van Rijsbergen
Voorzitter Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding